

Vuk'uzenzele

O e tlišetswa ke Dikgokahano tsa Mmuso (GCIS)

English/Sesotho

Pherekong 2023

NSFAS e dumella batjha ho fetola maphelo a bona

Owen Mngadi

Bongumenzi Mvelase o motjheng wa ho fihlela ditiro tsa hae tsa bongwaneng tsa ho ba ramolao wa maemo a pele ka mora ho fumana tshehetso ya ditjhelete.

Motjha enwa ya dilemo di 22, ya etsang selemo sa hae sa boraro dithutong tsa molao Yunivesithing ya Leboya Bophirima (NWU), o fumane tshehetso ya ditjhelete ho tswa Letloleng la Naha la Thuso ya Ditjhelete tsa ho Ithuta (NSFAS).

Mvelase ya tswang sebakeng sa Utrecht, KwaZulu-Natal, o ne a hloka hloka ke batswadi a sa le monyane mme a hodiswa ke nkgonwae le ntatae moholo. Ka bomadimabe, le bona ka bobedi ba ile ba hloka hloka ha a le ho Kereiti ya 10, mme ya ba o tlameha ho fallela Gauteng ho tla qetela sehlopha sa hae sa materiki a dula le ditho tse

ding tsa lelapa.

Leha ho le jwalo, Mvelase o ile a tsepamisa kelello ya hae torong ya hae ya bongwaneng, a ithuta ka matla hore a fumane matshwao a neng a tla etsa hore a amohelwe yunivesithing. Hore a amohelwe NWU dithutong tsa molao, Mvelase o ne a fumane maemo a bo 5 (60–69%) ho Senyese mane le Sezulu, mme a fumana boemo ba 3 (40–49%) ho dipalo. Dintlha tsa hae di se di le kaofela ho sa kenyeletswe tsa dithuto tsa kgothaletso ya ditalente, e bile tse 32.

Mvelase o bolela hore ho sebetse ka maikemisetso ha hae ho materiki le tshehetso eo a e fumaneng lapeng le matijhereng a hae, e ile ya mo tiisa lengole torong ya hae mme ya etsa hore a batlane le tshehetso tsa ditjhelete.

O ne a utlwele ka NSFAS letsatsing la dikeletso ka makala a thuto ao motho

a ka ithutelang ona. O ne a kenye kopo ya hae a se a le selemong sa ho qetela sekolong se phahameng. O re tsohle di ne di tsamaye hantle mme le ha a fihla yunivesithing ha a ka a ba a sokola.

NSFAS e ne e mo lefelle tsohle, tjhelete ya ho ithuta, ya bodulo, ya dibuka le R1 500 ya dijo ya kgwedi le kgwedi. O bolela hore ho fumana ha hae tshehetso ena ya NSFAS ho mo imolotse haholo. Ho entse hore a le bale ka mathata a ditjhelete, a tsepamisa kelello ya hae dithutong tsa hae.

O sebedisa tjhelete ena ya kgwedi le kgwedi ho etela lapeng KwaZulu-Natal ka dinako tsa matsatsi a phomolo.

Leha a tseba hore tsela e sa le telele e mo saletseng hore a amohelwe jwalo ka moatevokate, empa o motlotlo ka

E tswella pele leqepheng la 2

Packhouse changes local farmers' fortunes

Page 7

Maarman ready to be seen through photography

Page 10

Ho bala Vuk'uzenzele fumana epe ya GOVAPP ho:

Batla SA Government ho Google playstore kapa ho appstore

IKOPANYE LE

Vuk'uzenzele

@VukuzenzeleNews

Diwebosaete: www.gcis.gov.za

Imeile: vukuzenzele@gcis.gov.za

www.vukuzenzele.gov.za

Mohala: (+27) 12 473 0103

Tshedimosetso House:

1035 cnr Francis Baard and Festival streets, Hatfield, Pretoria, 0083

VUK'UZENZELE KE MAHALA, HA E REKISWE

E tswella pele ho tswa ho leqephe la 1

tema eo a seng a e kgathile ho fihlela jwale.

“Ho bile le nako eo ka yona ke neng ke sa tsebe hore na motho o tla ithutela eng ka mora materiki hobane ke ne ke tseba hore o tlameha ho ya yunivesithing, empa ke motlotlo hore NSFAS o mpehile moo ke leng teng, leha ke tseba hore thota e sa namme,” o rialo.

Ha a botswa ka lekala leo a le kgethileng, Mvelase o bolela hore o hlokometse ho tloha bonyaneng ba hae

hore ditjeho tsa dithuso tsa molao di hodimo haholo, mme ho boima bathong ba bangata ho di fihlela. O re o tshepa hore ha a se a qetile dithuto tsa hae, o tla kgona ho thusa ba bang. O ikemiseditse ho ba leqwetha la ditokelo tsa botho e le hore a tle a kgone ho thusa setjhaba sa habo, haholoholo tabeng tse amang ho kgethileng tsa bong ba mobu, e leng seo a reng e sa le pharela motsaneng wa ka habo.

O re ho ya hae yunivesithing ho fetotse bophelo ba hae. O re o kopane le batho ba mo kgothaditseng haholo, ba ka kgonang ho

mo thusa ho fihlela ditoto tsa hae.

“Ke nkile karolo mananeong a mangata a entseng hore ke utlwisise lekala leo ke le kgethileng. Ke kgona ho kopana le batho ba pele haholo lekaleng lena; mme sena ke ntho e thabisang haholo,” o rialo.

Tshehetso ya baithuti

Mvelase o kgothaletsa baithuti ba bang ba hlokoang tjelele ya ho ithuta hore ba kenye kopo ho NSFAS hore ba fihlele ditoto tsa bona.

O boetse o hlokomedisa hore sena ke phephetso ha baithuti – haholoholo ba

tswang malapeng a ithophereheng, ba sa tlwaelang ho hahlaula – hobane ba ba hole le lapeng. O re o ngongorehiswa ke bophato ba hae ba tlohelang dithuto ka lehare hobane ba sa sebetse hantle dithutong tsa bona. O re ho baithuti ba bang le mathata ba sebedise dithuso tsa yunivesithing tse kang ho thojwa maikutlo le kelello.

O re e nngwe ya dipehelo tsa NSFAS ya hore o fumane tshehetso ho fihlela o qetile dithuto tsa hao, ke hore o sebetse hantle dithutong tsa hao.

“NSFAS e tlisa tshepo bo-ngateng ba rona ba tswang

malapeng a ithophereheng.

Ke kgothaletsa motho ohle, haholoholo ba tswang dibakeng tsa mahaeng hore ba kenye dikopo tsa bona e sa le nako, ba ntlafatse matshwao a bona e le hore ba tle ba kgone ho fihlela ditoto tsa bona.

“Re tlameha ho tseba hore leha re bona e ka re ithuta mahala, empa ho na le batho ba re lefella ka le-kgetho la bona. Ke lebaka leo, ha re a tlameha ho sebedisa monyetla ona bohlaswa,” o boletse jwalo. **U**

Kenya kopo ya tshehetso ya ditjhelete ho NSFAS pele ho 31 Pherekong 2023!

More Matshediso

Leha nako ya ho kenya dikopo tsa tshehetso ya ditjhelete Letloleng la Naha la Thuso ya Ditjhelete tsa ho Ithuta (NSFAS) e fela ka la 31 Pherekong 2023, ba letlole lena ba eletsa hore motho a se emele metsotso ya ho qetela pele a kenya kopo ya hae.

NSFAS e fana ka tshehetso ya ditjhelete ho moithuti ya batlang ho ithuta kapa ya seng a ithuta yunivesithing ya mmuso kapa koletjheng ya thupello mme a tswa lapeng le fumanang moputso wa R350 000 kapa ka tlase ho moo ka selemo.

Ho ya ka ba ha NSFAS, bao dikopo tsa bona di amohetsweng ba ka fumana tshehetso e kenyeletsang,

tjhelete ya boingodiso; ya dithuto; ya dijo; ya bodulo kapa ya ho palama; ya dibuka le ya ho itlhokomela.

Hore o fumane tshehetso ya ha NSFAS, o tlameha ho ba moahi wa Afrika Borwa, o ikemisetse ho ithuta ka selemo sa 2023 kapa o se o ntse o ithuta yunivesithing kapa koletjheng ya mmuso.

Se hlokahalang

O fumana tshehetso haeba:

- O fumana pei ya mmuso ya ha (SASSA) kapa
- O sa itekanela mme lekeno la lapeng le sa fete R600 000 ka selemo, kapa
- O se o ntse o ithuta mme o tshwanela ho fumana tshehetso ena ka lebaka la ho ipabola dithutong tsa hao.

O ingodisa kapa o kenya kopo jwang?

Ho ka kopa tshehetso ya

ditjhelete o tlameha ho ingodisa pele ho @myNSFAS ka ho latela mehato e latelang:

- Etela www.nsfas.org.za
- Tobetsa konopo ya myNSFAS hodimo ho le letona sekirining sa hao.
- Tlatsa dintlha tsa hao jwalo ka ha di hlahella bukaneng ya hao ya bo-itsebiso.
- Kenya dintlha tsa hao tsa kgokahano (ba ha NSFAS ba tla sebedisa tsona ho ikopanya le wena mabapi le kopo ya hao).
- Ananela melawana le dipehelo ka ho tobetsa konopo ya teng. O a tlameha ho kgetha sena hore ba ha NSFAS ba kgone ho hlahloba dintlha tseo o faneng ka tsona.
- Etsa pasewete ya ho sireletsa akhaonto ya hao. Netefatsa pasewete ya hao ka ho tobetsa 'CREATE'.

• Ho tla hlaha molaetsa sekirining sa hao o netefatsang hore o kgonne ho bula akhaonto ya hao.

“Hopola ho boloka dintlha tsa hao le pasewete ya hao e le sephiri ho thibela hore ho se be le motho ya kgonang ho iketsa eka ke wena ka ho sebedisa dintlha tsa hao kapa hona ho kena akhaontong ya hao ya ha NSFAS. O tlameha ho ba hlokolosi ka maqephe a inthanete a ikgakanyang e ka ke a ha NSFAS, e le ba batlang ho utswa dintlha tsa hao.

Ha o kenya kopo o tlameha ho ba le ditokomane tse latelang:

- Khophi ya ID/Lengolo la Tlhaho
- Khophi ya ID ya batswadi kapa ya mohlokomedi kapa ya molekane
- Haeba o na le ID ya karete, ho hloka hlahala mahlakore ka bobedi a yona

- Bopaki ba moputso (moo ho hloka halang)
 - Ba sa itekanelang ba tlameha ho tlatsa Foromo ya ba sa Itekanelang (A form) e fumanehang ho websaete ya ha NSFAS
 - Haeba Lefapha la Ntshetsopele ya Setjhaba le re o ngwana ya hlokoang thuso, kopong ya hao o tla tlameha ho kenya foromo ya Bana ba Hlokoang Thuso e tlatswang ke mo-sebeletsi wa ntshetsopele ya setjhaba.
 - Haeba o se na dintlha tse itseng tsa ditho tsa lelapa kapa o se na lengolo la tlhaho le bontshang mabitso a batswadi, o tla tlameha ho tlatsa foromo ya Boitlhaloso: Eo ha se foromo ya SASSA.
- “Letoto la ditokomane tseo ho hloka halang o fane ka tsona le tla hlahella ho latela kopo ya hao,” ho rialo ba ha NSFAS. **U**

Bakeng sa lesedi le eketsehileng, etela www.nsfas.org.za kapa o tobetsa @myNSFAS ho Twitter, MyNSFAS ho Instagram kapa National Student Financial Aid Scheme ho Facebook.

government communications

Department: Government Communication and Information System
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Tel: 012 473 0353

Email: vukuzenzele@gcis.gov.za

Address: Private Bag X745, Pretoria, 0001

Head of Editorial and Production

Regomoditswe Mavimbela
Regomoditswe@gcis.gov.za

Acting Editor-in-Chief

Zanele Mngadi | Zanelemngadi@gcis.gov.za

Acting Managing Editor

Tendai Gonese | tendai@gcis.gov.za

News Editor

Noluthando Motswai

Writers: More Matshediso

Graphic Designers

Tendai Gonese | Benny Kubjana

Production Assistants

Jauhara Khan | Sebastian Palmer

Language Practitioners

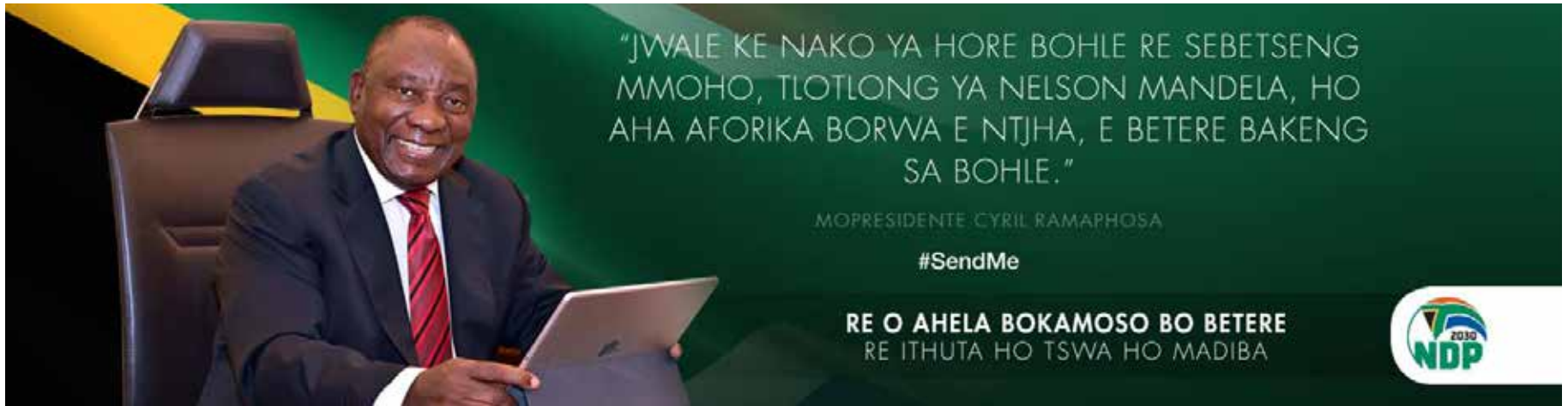
Nomgcibelo Motha | Boitumelo Phalatshe
Thandolunye Khulu | Mahanyele Ramapala

Vuk'uzenzele
is published by Government
Communications (GCIS)

Distributed by:
ON THE DOT

Printed by:
RISING SUN PRINTERS
The Johannesburg Source

The material in this publication may be reproduced, distributed, or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic or mechanical methods, without the prior permission of the publisher on condition that this publication shall be credited as the source.

Bolokolohi ba boraditaba Afrika Borwa ke ntho eo re tlameha ho iteta sefuba le ho ba motlotlo ka yona

Leha bolokolohi ba boraditaba e le ntho eo ba bangata ba sa e natseng, empa ke e nngwe ya ditholwana tsa demokrasi ya rona.

Dilemong tse ka bang tse 45 feela tse fetileng, lekala lena la boqolotsi le ne le bonahala e le mathata ho mmuso.

Ha re sheba tsela eo dintho di fetohileng ka yona haesale re qadile demokrasi ya rona, pale e neng e phatlalatswe ke mokgatlo wa *Reporters without Borders* (RSF) e ne e be ya bohlokwa haholo.

Qetellong ya pale e nngwe le e nngwe e buang ka naha eo, ho ne ho ba le dintlhanyana tse mmalwa tse buang ka tlhekefetso ya baqolotsi ba ditaba.

Ha re etsa mohlala, selemong sena feela, ke baqolotsi ba 45 le basebeletsi ba bane ba tsa ditaba ba bolaetsweng mosebetsi wa bona dibakeng tse fapafapaneng lefatsheng ka bophara. Ho boetse hape hona selemong sena feela ha tshwarwa baqolotsi ba ditaba ba 207 le basebeletsi ba teng ba supileng.

Mona Afrika Borwa ha ho moqolotsi wa ditaba ya bolailweng kapa ya tshwarretsweng mosebetsi wa hae selemong sena sa 2022. Ho bile jwalo le ngwahola, le ngwahola kole, ngwahola kole-kole le ho ya pele.

Sena ha se bontshe ho tiha ha bolokolohi ba boqolotsi feela, empa ho bontsha le ho tiha ha demokrasi ya rona

ka sebele.

Bolokolohi ba ho tlaleha ka bolokolohi le ho hloka tshabo ke ntho eo re tlamelang ho ba motlotlo ka yona. Mona Afrika Borwa boraditaba ba hasa le ho tlaleha ka bolokolohi mme hape ba na le melawana ya bona e ba tataisang e kang Molao o Laolang Tsela ya Bona ya Tshebetso.

Le ba dikoranta ba ngola ka ditsela tsa bona tse fapafapaneng. Ho na le dikoranta tse buang ka ditaba tsa bohlokwa, ha tse ding di ipuela ka se etswang ke batho. Ba boele ba ngole ka batho ba hlahelletse ka mahetla, dinaledi le bora-dipolotiki.

Laha ke le moetapele wa naha, le nna ba ngola dintho tse fapafapaneng ka nna kamehla. Taba ya hore

Mopresidente o tla dula a le melomong ya boraditaba ke ntho eo ke tlamelang ho e tlwaela le ho phela le yona.

Bolokolohi ba boqolotsi ke tholwana ya demokrasi ya rona mme kaofela ha rona re tlameha ho e hlokomela le ho e baballa.

Sena re tlameha ho se etsa haholo ha ho na le ba lehang ho tshosa le ho kwala baqolotsi ba ditaba molomo ba sebedisa metjha ya inthanete le e meng. Sena se bonahetse haholo nakong eo mmuso o neng o hulwa ka nko.

Se neng se utlwisa bohloko ka ho fetisisa, ke ditlhaselo tse neng di lebisitswe ho baqolotsi ba dipolotiki ba basadi ho sebediswa metjha ya kgokahano, ba ba bitsaka ka mabitso ba bile ba ba tshosa ka ho ba hlekefetsa

ka thobalano.

Ke ntho e swabisang le e ngongorehisang ho bona mokgwa ona wa ho hlekefetsa baqolotsi ka inthanete o ntse o ata.

Tlhekefetso tsena tsa baqolotsi tse etsahalang dibakeng tse ngata lefatsheng ka bophara ha re a tlameha ho di dumella mona Afrika Borwa. Boraditaba ba re thusa haholo ho etsa hore baetapele ba rona ba be le boikarabelo mosebetsing wa bona, ka lebaka leo, re tlameha ho lwantsha mang le mang ya lehang ho ba tshosa kapa ho ba kwala molomo.

Laha re na le bolokolohi ba boqolotsi, empa Afrika Borwa e theohile Maemong ao e neng e le ho ona. E theohile ka dikgato tse tharo ho *RSF World Press Freedom Index* ho tloha ka 2021.

Ho na le dintho tse ngata tse fapafapaneng tse etsang hore ho be le bolokolohi ba boqolotsi. Polokeho ya baqolotsi ke e nngwe ya tsona; tse ding di kenyelletsa ho tshhetswa ke bahlanka ba tsa dipolotiki mmoho le ho tshhetswa ho tsa moruo, tsa molao le tsa bodulo ba setjhaba. Mathata a mang a bonahetseng ke taba ya ho bala ditaba ho inthanete hobane ho tima karolo e nngwe ya setjhaba monyetla wa ho fumana ditaba hobane ba sa kgone ho lefa.

COVID-19 le yona e ile ya tliša mathata a ditjhelete dikhamphaneng tse nyane le ho baqolotsi ba ikemetseng. A mang mathata

ke mmomori wa mekga ya dipolotiki wa ho ngola ditaba tseo e seng nnete ka baqolotsi ho inthanete.

A mang a mathata a shebaneng le tsa boqolotsi, e seng Afrika Borwa feela, empa lefatsheng ka bophara, ke ho tlaleha ditaba tseo e seng nnete.

Mokgwa ona o mobe o atile haholo ho inthanete le dikhamphaneng tse tummeng. Ena ke ntho e ngongorehisang, e qetellang e thefulang batho ba ratang ditaba.

Re bone mohlala wa sena nakong ya merusu ya Phupu 2021. Nakong eo batho ba romella batho ditaba tseo e seng nnete, tse hlohleletsang merusu le bonokwane.

Hona nakong ena ya ditaba tseo e seng nnete re hloka baqolotsi ba bangata.

Tharollo tabeng ena ke ho ba le mehlopi e tshapahe-tseng ya ditaba. Re tlameha ho ba le baqolotsi ba rupeletsweng, ba ikemiseditseng ho hlaba setjhaba malotsana le ho se ruta, e seng ditaba tseo e seng nnete.

Ka bobedi mmuso le dikhamphane tse ikemetseng ba tlameha ho tshhetsa bolokolohi ba boqolotsi ka dipapatso, ho sebedisana le bona le ho ba fa seo ba ka tlalehang ka sona.

Re rolela baqolotsi bohle, bahlophisi le basebetsi bohle ba ditabeng kgaebana ka karolo ya bona ya bohlokwa demokrasing ya rona. 🗣️